

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **B.B. i M.N.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 15 stycznia 2026 r.

kwestii wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego P.K.

od udziału w sprawie kasacyjnej IV KK 30/25,

na podstawie art. 42 § 1 i 4 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł:

pozostawić wnioski bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

W dniu 17 stycznia 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja pełnomocnika oskarżyciela substydiarnego W.S. na niekorzyść oskarżonych B.B. i M.N. od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z 18 czerwca 2024 r. sygn. akt VI Ka 932/23.

Po wyłączeniu, na wnioski obrońców oskarżonych, od udziału w rozpoznaniu tej sprawy sędziów: A.R. (*postanowienie Sądu Najwyższego z 27 marca 2025 r., KRI 886*), I.Z. (*postanowienie Sądu Najwyższego z 24 kwietnia 2025 r., KRI 885*), Z.K. (*postanowienie Sądu Najwyższego z 14 maja 2025 r., KRI 932*), A.D. (*postanowienie Sądu Najwyższego z 15 lipca 2024 r., KRI 1084*) i S.S. (*postanowienie Sądu Najwyższego z 1 września 2025 r., KRI 1214*) sprawa

przydzielona została sędziemu SN P.K., zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału IV Izby Karnej SN z 3 września 2025 r.

Wnioskami z 22 i 24 września 2025 r., połączonymi do wspólnego rozpoznania, obrońcy B.B. i M.N. wnieśli o wyłączenie od udziału w sprawie IV KK 30/25 sędziego P.K. Uzasadniając wnioski. odwołali się tak jak w przypadku poprzednich skutecznych wniosków o wyłączenie, do sposobu powołania tego sędziego na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 – dalej ustawa o KRS z 2017 r.).

Nadto, autorzy obu wniosków podnieśli, że w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu (wyrok ETPCz z 22 lipca 2021 r., *Reczkowicz przeciwko Polsce*, skarga nr 43447/19), Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (wyrok z 19 listopada 2019 r. w sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18) oraz Sądu Najwyższego (uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20, OSNK 2020, z. 2 poz. 7), rozpoznanie niniejszej sprawy z udziałem sędziego P.K. nie zapewniłoby oskarżonym prawa do rozpoznania ich sprawy z zachowaniem standardu niezawisłości i bezstronności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Z art. 41 § 1 k.p.k. wynika, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w danej sprawie. Z kolei na podstawie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, wprowadzonego nowelizacją z dnia 9 czerwca 2022 r. (Dz. U. poz. 1259, dalej uSN), ustawodawca dopuścił możliwość badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów

niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i postępowania po powołaniu - na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 7 (strony postępowania w przedmiocie rozpoznania środka zaskarżenia), jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Druga z powołanych regulacji określa szczególne postępowanie w zakresie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności, a jej zakres przedmiotowy jest węższy od przewidzianego w art. 41 § 1 k.p.k. Limitują go wskazane w przepisie kryteria, a więc między innymi te, o których mowa we wniosku - odnoszące się do okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego.

Choć obie regulacje służą sądowej kontroli aspektu bezstronności sędziego, to art. 41 § 1 k.p.k. ma charakter ogólny, w związku z czym art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym stanowi względem niego *lex specialis*, a pod względem temporalnym *lex posterior*, co wywołuje ten sam skutek derogujący art. 41 § 1 k.p.k., w tej części, w której przedmioty obu regulacji się pokrywają (*postanowienie SN z 28 października 2022 r. sygn. akt II KK 375/22*). Konsekwencją zaprezentowanej wykładni jest stwierdzenie niedopuszczalności zastosowania art. 41 § 1 k.p.k. w sytuacji, w której z treści wniosku o wyłączenie sędziego wynika, że dotyczy okoliczności przewidzianych w art. 29 § 5 uSN.

Niezależnie od powyższego nadmienić należy, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 4 marca 2020 r. sygn. akt P 22/19, stwierdził, iż art. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 30), w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17

Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Już samo to stanowi podstawę do pozostawienia wniosku bez rozpoznania w zakresie oparcia go o normę wynikającą z przepisu art. 41 § 1 k.p.k.

Sąd Najwyższy w tym składzie nie podziela również stanowiska, iż udział w rozpoznaniu sprawy sędziego Sądu Najwyższego, który na ten urząd został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, wywołuje sam przez się i w każdym przypadku stan nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., postulowany w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. sygn. akt BSA I – 4110 – 1/20. Przypomnieć należy, iż uchwała ta pozbawiona została charakteru normatywnego wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r. sygn. akt U 2/20, co powoduje, iż Sąd Najwyższy orzekający w niniejszej sprawie, w świetle treści art. 190 ust. 1 Konstytucji RP, nie był nią związany. W świetle przywołanego art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają bowiem moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Wobec tego żaden sąd nie jest uprawniony do prowadzenia postępowania zmierzającego do wzruszenia orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, jak też samodzielnego podważania obowiązywania jego wyroków.

Z powyższych względów wnioski obrońców oskarżonych były niedopuszczalne z mocy ustawy, dlatego Sąd Najwyższy pozostawił je bez rozpoznania.

[WB]

[a.ł]

